

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีเรียนปนเล่นในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาโดยเสนอสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539
2. จิตวิทยาในการเรียนภาษา
3. การสอนแบบเรียนปนเล่น
 - ความหมายของการสอนแบบเรียนปนเล่น
 - ความสำคัญของการเล่นกับการเรียนการสอน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2539

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาจัดเป็นภาษาอังกฤษระดับต้นแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ภาษาอังกฤษระดับเตรียมความพร้อมสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ภาษาอังกฤษระดับอ่านออกเขียนได้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และภาษาอังกฤษระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้นสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 แนวการจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจัดสถานการณ์และบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุด

ในระดับเตรียมความพร้อมเน้นความสามารถด้านการฟัง พูด โดยการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน คู่กันเคยกับภาษาอังกฤษ ส่วนในระดับอ่านออกเขียนได้จัดกิจกรรมที่จะผสมผสานการอ่าน เขียน และสะกดคำ เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนภาษาอังกฤษ สำหรับระดับมาตรฐานตอนต้น ซึ่งมุ่งพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่ถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้

กรมวิชาการได้กำหนด หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

คือ

1. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาเป็น
การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับต้น ดังนี้

1. เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามหลัก
ภาษาและเหมาะสมกับวัฒนธรรม
2. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับต้นอย่างเพียงพอ
เพื่อการศึกษาต่อหรือนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามความจำเป็น
3. เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่
เป็นสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง
4. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมภาษาอังกฤษ
5. เพื่อให้มีนิสัยรักการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ
และสื่อภาษาอังกฤษอื่น ๆ
6. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เห็นประโยชน์และคุณค่าของ
ภาษาอังกฤษ

2. โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาและอัตราเวลาเรียน
โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ได้มีการกำหนดให้จัดการ
เรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษา
อังกฤษในระดับประถมศึกษาเป็นภาษาอังกฤษระดับต้น (Beginner Level) จำแนกได้เป็น 3 ระดับ
ดังนี้

1. ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)
กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตลอดปีการ
ศึกษา
2. ภาษาอังกฤษระดับการอ่านออกเขียนได้ (Literacy Level) กำหนดให้เรียนใน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ตลอดปีการศึกษา
3. ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษามาตรฐานพื้นฐานตอนต้น (Beginner Level)
ประกอบด้วยภาษาอังกฤษหลัก 1-4 กำหนดให้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตลอดปีการศึกษา

การกำหนดอัตราเวลาเรียนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 ควรกำหนดให้
เรียนไม่น้อยกว่า 6 คาบต่อสัปดาห์ และควรกำหนดให้เรียนที่ละน้อยแต่กระจายไปตลอดสัปดาห์
สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ควรกำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 15 คาบต่อสัปดาห์และควร
กำหนดให้เรียนทุกวัน

ระดับภาษา	ระดับชั้น	โครงสร้างวิชาและอัตราเวลาเรียน
1. ระดับเตรียมความพร้อม (Perparatory Level)	ป.1 - ป.2	ภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อม (Preparatory English) ป.1 ใช้เวลา 120 คาบ ต่อปี เริ่มเรียน ภาคเรียนที่ 2 ป.2 ใช้เวลา 240 คาบ ต่อปี เวลาเรียนสัปดาห์ ละ 6 คาบ
2. ระดับอ่านออกเขียนได้ (Literacy Level)	ป.3 - ป.4	ภาษาอังกฤษอ่านออกเขียนได้ (Literacy English) ใช้เวลา 240 คาบต่อปี เวลาเรียนสัปดาห์ละ 6 คาบ
3. ระดับมาตรฐานพื้นฐาน ตอนต้น (Beginner Fundamental Level)	ป. 5 - ป.6	ภาษาอังกฤษหลัก 1-4 (Fundamental English) ใช้เวลา 600 คาบต่อปี เวลาเรียนสัปดาห์ละ 15 คาบ

3. แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรนี้ มุ่งให้ผู้เรียนมีความ
สามารถในการสื่อสารควบคู่กัน 2 ด้าน คือ ความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อเข้าสู่สังคมและความ
สามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมกับสถานการณ์การ
ใช้ โดยมีแนวหลักดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. จัดการเรียนการสอนภาษาด้วยกิจกรรมที่มีความหมายและหลากหลายฝึกการสื่อ
สารในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสามารถในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง
3. ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการสื่อสารด้วยการฟังและการพูดในระดับเตรียมความพร้อม
เพิ่มเติม การฝึกฝนการสื่อสารด้วยการอ่าน การเขียน และการสะกดคำในระดับอ่านออกเขียนได้
และฝึกฝนการส่งสารและรับสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนในการเรียนภาษาอังกฤษระดับ
มาตรฐานพื้นฐานตอนต้น

4. รายละเอียดเนื้อหาหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ภาษาอังกฤษ เตรียมความพร้อม (Preparatory English)

จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อม

1. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับบริบทการสื่อสาร
2. เพื่อให้สามารถฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้
3. เพื่อให้สามารถพูดสื่อความหมายในสถานการณ์ง่าย ๆ ได้ตามระดับภาษาที่เรียน
4. เพื่อให้สามารถออกเสียงตัวอักษร คำ และข้อความสั้น ๆ เพื่อสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง
5. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

จึงเห็นได้ว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษมีโครงสร้างและแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเพียงให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาและทางการสื่อสารไปพร้อมกับปลูกฝังเจตคติที่ดี อันก่อให้เกิดประสบการณ์หรือการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษได้ โดยทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ในการเรียนรู้ได้ง่าย

จิตวิทยาในการเรียนภาษา

ในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น อัญชลี แจ่มเจริญ (2536, หน้า 10-11) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนภาษาต่างประเทศของเด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันกล่าวคือ บางคนสนใจและบางคนไม่สนใจทั้งนี้ขึ้นกับองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ตัวผู้เรียนเอง ซึ่งในด้านของตัวผู้เรียนนั้นมีผลเป็นอย่างมากในการเรียนการสอนซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้คือ
 - อายุของผู้เรียน ในเรื่องของอายุของผู้เรียนไม่ใช่องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จหรือไม่ ในด้านความรู้สึกแสดงออกระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ พบว่า เด็กกล้าแสดงออกได้ดี จึงทำให้สามารถฝึกภาษาได้ง่ายกว่า แต่ในเรื่องความจำและการใช้เหตุผล เด็กจำได้เร็วกว่าผู้ใหญ่แต่ขณะเดียวกันก็เร็วกว่าส่วนในการใช้เหตุผลนั้นผู้ใหญ่สามารถใช้เหตุผลได้ดีกว่าเด็ก
 - เวลาเรียนสำหรับการเรียนภาษาเรียนวันละเล็กน้อยแต่บ่อย ๆ ได้ผลดี การจัดสอนภาษาสำหรับเด็กเริ่มเรียนทีละ 1-2 คาบ และมีทุกวันดีกว่าจัดวันละ 4-6 คาบ และวันอื่น ๆ ไม่มีการสอน
 - ความต้องการ ผู้ที่มีความอยากรู้ภาษาอังกฤษจะเรียนได้ดี เพราะเขาต้องการหน้าที่ของผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ เห็นประโยชน์ เกิดความต้องการที่จะเรียน

- แรงจูงใจ หมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนเองที่อยากจะเรียน เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ผู้เรียนทราบว่าการรู้ภาษาอังกฤษทำให้ได้รับความสำเร็จในการติดต่อหรือศึกษาต่อ ทั้งยังได้รับการยกย่องจากสังคมด้วย ผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่ผู้เรียน

- ความพร้อมทั้งทางร่างกาย สมองและอารมณ์ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าผู้เรียนพร้อมคือ ถึงวุฒิภาวะ (Maturity) การสอนย่อมได้ผลดีมาก ประสบการณ์หรือความรู้เดิมจะเป็นเครื่องเสริมความพร้อม ช่วยให้เกิดความเข้าใจและเรียนรู้ได้เร็ว

- ความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเสมอ ในการเรียนการสอนต้องจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคนจะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนเต็มความสามารถของตน

- เจตคติ ทั้งต่อตัวครูและต่อวิชาที่เรียนเป็นเสมือนด่านแรกที่นักเรียนจะผ่านเข้าไปสู่อาณาจักรแห่งความรู้ ถ้านักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อครู หรือวิชาที่เรียน แม้บทเรียนจะง่ายเพียงใด นักเรียนก็ไม่สนใจ ดังนั้นเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องสร้างเจตคติที่ดีในเรื่องเหล่านี้ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนเสียก่อน

- สถานการณ์หมายถึง สิ่งของบุคคลหรือสภาพแวดล้อมของนักเรียน ครูจะต้องสร้างสถานการณ์จำลองที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำให้บ้าง

2. ตัวครู ครูต้องมีความกระตือรือร้นในการสอน มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกภาษาในลักษณะที่ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน มีการให้กำลังใจนักเรียนอย่างเหมาะสม และจากผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพของครูที่เสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษแก่เด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งได้จากความคิดของนักเรียนดังนี้ คือ ลักษณะท่าทางที่เป็นกันเองในแง่ของการมีมนุษยสัมพันธ์อย่างได้สัดส่วนระหว่างตัวครู บทเรียนและกิจกรรมการสอน เพราะผลการรับรู้ และการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนจะดีกว่าการเรียนที่ปราศจากความเป็นกันเอง

จากองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการคือ ตัวผู้เรียนและตัวครูนั้นเห็นได้ว่าการสอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักการสอนที่ถูกต้อง ถ่ายทอดเป็นมีหลักจิตวิทยาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกให้มากที่สุด รุจิรา คำแสนใส (2539, หน้า 48) กล่าวว่าครูเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุดมีผลต่อการพัฒนาภาษาและความสามารถของนักเรียนได้และนำความสนใจของเด็กวัยระดับประถมศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษซึ่งเด็กวัยนี้มีความสนใจในสิ่งดังต่อไปนี้ (สุโท เจริญสุข, 2530, หน้า 19-20

1. สนใจในสิ่งที่อยู่ใกล้ ๆ รอบ ๆ ตัว
2. สนใจเพลง นิทาน นิยาย เรื่องจริง

3. สนใจเล่นออกกำลังกาย ชุกชน เคลื่อนไหวไปมา
4. สนใจในการแข่งขันและร่วมมือ
5. สนใจ หนังสือการ์ตูนและของแปลก
6. สนใจ ดนตรี ศิลปะ ภาพยนตร์ โทรทัศน์
7. สนใจในเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อม ที่ประสบพบเห็น
8. สนใจ อยากรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวของตัวเอง

นอกจากนี้ สถานการณ์ยังมีผลช่วยให้เกิดการเรียนรู้เกิดขึ้นอีก ซึ่ง วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535, หน้า 182) ได้เสนอว่า ถ้าผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกระทำสิ่งที่เขาต้องการจะเรียนรู้ เด็กจะตอบสนองสิ่งเร้าโดยไม่เป็นการบังคับ และดวงเดือน แสงชัย (2533, หน้า 5-7) ยังได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนเด็กเริ่มเรียนภาษาอังกฤษซึ่งมีส่วนต่อการเรียนภาษาของนักเรียนโดยได้คัดเลือกมาบางส่วน ดังนี้ คือ

1. คำศัพท์ที่สอนควรเป็นคำสั้น ๆ สะกดตรงตัวและเป็นคำที่มีเสียงคล้องจองกัน เช่น can, Fan, pan, van, bat, cat, hat, mat, rat เป็นต้น ยังไม่ควรสอนคำที่เป็นสระผสมหรือพยัญชนะควบกล้ำ ส่วนรูปประโยคก็ควรมีรูปแบบง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ
2. คำที่นำมาสอนควรเริ่มจากคำที่เห็นได้จากใกล้ ๆ ตัวเด็กและเป็นรูปธรรม เช่น ของใช้ อวัยวะในร่างกาย ยังไม่ควรสอนสิ่งที่อยู่ไกลตัว และเป็นนามธรรม
3. หากจะสอนรูปประโยคใหม่ ควรใช้คำศัพท์เก่า และควรใช้รูปประโยคเก่าในการสอน คำศัพท์ที่ใหม่ จะทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วกว่า เริ่มสอนทั้งศัพท์ใหม่ และรูปประโยคใหม่ในคราวเดียวกัน
4. ควรใช้อุปกรณ์พื้น ๆ เช่น ซอล์ก และสีเมจิก ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยการเน้นสิ่งที่ควรเน้น เมื่อเขียนบนกระดานหรือกระดานชอล์ก โดยเฉพาะสีแดงควรใช้เฉพาะในส่วนสำคัญที่ต้องการเน้นจริง ๆ เท่านั้น ไม่ควรใช้สีแดงให้ไปหมดจนเด็กสับสน
5. การจดคำศัพท์ ควรให้นักเรียนวาดภาพประกอบด้วยจะสร้างความเพลิดเพลินและช่วยความจำให้เด็กได้มากกว่าเขียนแต่คำแปลไปตลอดทุก ๆ คำ เด็ก ๆ จะชอบวาดภาพ ดังนั้นครูจึงควรจับจุดนี้มาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก ครูควรให้เด็กได้วาดภาพอย่างอิสระ แม้จะวาดได้ไม่สวยหรือไม่เหมือนของจริงก็ตาม แต่จะทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ เกิดจินตนาการและมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้การจดศัพท์ควรมีประโยคตัวอย่างแสดงการนำคำศัพท์นั้นไปใช้ในประโยคอย่างมีความหมายด้วย เพื่อเด็กจะได้นำคำนั้นไปใช้ในรูปประโยคได้ถูกต้อง

6. การฝึกสะกดคำศัพท์ปากเปล่า คำที่มีหลายพยางค์ ถ้าหัดให้นักเรียนรู้จักแยกพยางค์สะกดจะทำให้จำได้ง่ายกว่าสะกดยาวไปเป็นพืด คำบางคำให้เด็กตบมือหรือเคาะโต๊ะเป็นจังหวะระหว่างฝึกสะกด จะช่วยให้เด็กจำได้ง่ายขึ้น

ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันในระดับเตรียมความพร้อมที่มุ่งเน้นทักษะการฟังพูดในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ อีกทั้งทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาจากจุดมุ่งหมายที่กล่าวนี้ครูจะต้องมีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจของผู้เรียนการให้แรงจูงใจที่สอดคล้องกับผู้เรียนในวัยเด็ก การใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนปนเล่นในการสอน ภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นการเรียนภาษาอังกฤษระดับเตรียมความพร้อมจึงเป็นวิธีที่น่าสนใจที่สามารถฝึกให้เรียนได้มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างสนุกสนาน

การสอนแบบเรียนปนเล่น

ความหมายของการสอนแบบเรียนปนเล่น

ราวน์ทรี (Rowntree 1981,P.219) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า Play way หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่นำมาสอนความรู้หรือความชำนาญซึ่งครูต้องการการจูงใจนักเรียนให้เรียนรู้กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กคิดว่าเป็นการเล่นจากความหมายนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นวิธีการใด ๆ ก็ตามที่ครูนำมาจูงใจเด็กให้อยากเรียนรู้และเป็นกิจกรรมที่เหมือนกับการเล่น ครูอาจใช้เพลง เกม กิจกรรม การนับ การหยิบจับสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ การแข่งขันตามกติกาต่าง ๆ ที่ต้องการให้นักเรียนได้รับความรู้ตามเนื้อหาบทเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมที่เหมือนกับการเล่นเป็นจุดสำคัญ

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2527, หน้า 153-154) ได้อธิบายไว้ว่า การสอนแบบเรียนปนเล่นเป็นวิธีสอนที่ให้เด็กได้เล่น ได้แสดง ได้ร้องเพลง ได้ทำกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียน ตามหลักจิตวิทยาหรือหลักธรรมชาตินั้น เด็กย่อมชอบการเล่น การแสดง ชอบทำกิจกรรมอยู่แล้ว การจัดบทเรียนให้มีกิจกรรมการเล่นย่อมจะทำให้เด็กสนุกสนานและอยากเรียนมากขึ้น ครูจะแทรกบทเรียนไว้ในการเล่น การทำกิจกรรม เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนด้วยการกระทำด้วยการแสดง ด้วยการเล่น ภายใต้การควบคุมของครูเป็นการนำเอาความสนุกสนานของเด็กมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนและส่วนในด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน

วราภรณ์ รักวิจัย (2535, หน้า 112-113) ได้ให้แนวทางไว้ว่า การสอนแบบเรียนปนเล่นครูจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการเล่นแต่ละอย่างว่าการเล่นอย่างนั้นจะเกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง จะเป็นการช่วยฝึกทักษะต่าง ๆ ให้เด็กแต่ถ้าครูมีจุดมุ่งหมายเฉพาะให้กับเด็กจะทำให้เด็กมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิราภรณ์ ปนาทกุล (2531, หน้า 18) ที่กล่าวถึงการสอนแบบเรียนปนเล่นว่า การเอาธรรมชาติการเล่นชุกชอนและไม่ยอมอยู่นิ่งของเด็กมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียน จะทำให้เด็กเรียนด้วยความสนุกสนาน ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนวิธีการเรียนแบบนี้ได้มีจุดมุ่งหมายให้เด็กเล่นในสิ่งที่ไม่มีความสำคัญ แต่มุ่งให้เด็กเล่นภายใต้การควบคุมของครูตามแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตามความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสอนแบบเรียนปนเล่นเป็นการสอนที่让孩子ได้เล่นได้แสดง ได้ร้องเพลง ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเล่นควบคู่กับการเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมที่เหมือนกับการเล่นเป็นจุดสำคัญ

ความสำคัญของการเล่นกับการเรียนการสอน

การเล่นของเด็กเป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการใช้ร่างกาย ความคิด ภาษากการแสดงออกทางอารมณ์ และการสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการใช้พลังงานส่วนเกินของเด็ก ซึ่งเป็นการฝึกซ้อมตามสัญชาตญาณ ทั้งยังเป็นการทบทวนการปฏิบัติตามวัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเป็นการลองผิดลองถูก ที่ค้นคว้าด้วยการสัมผัสด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการกระทำที่เป็นผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดของเด็ก อันเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็ก (นิรมล ชยุตสาหกิจ, 2524, หน้า 1-2)

ความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นและการเรียนรู้ที่เด่นชัด คือ การเล่น เป็นตัวนำไปสู่การค้นพบและการเรียนรู้ การเล่นทำให้เด็กเป็นอิสระและเกิดความสนุกสนาน เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2524, หน้า 18) ได้สรุปความคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการเล่นของเด็กไว้ว่า การเล่นคือ การทำงานของเด็ก การเล่นเป็นกิจกรรมหลักที่เด็กทุกคนจะทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุระหว่าง 3-8 ปี และเมื่อการเล่นมีความสำคัญและช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายต่อเด็กมากขึ้น ครูผู้สอนจึงควรรู้จักเลือกกิจกรรม อุปกรณ์ที่ช่วยในการเรียนเป็นเล่น และเล่นเป็นการเรียน การสอนจะเป็นที่สนใจของเด็กและมีคุณค่าทางการศึกษาด้วย

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การเล่นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเด็ก การเล่นนอกจากให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินยังมีประโยชน์ด้านอื่น ซึ่ง สรวงศ์ จันทน์เอน (2524, หน้า 90-91) ได้เสนอไว้ดังนี้คือ

1. การเล่นของเด็กเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ เจริญเติบโต ช่วยให้เด็กรู้สึกสบาย ร่างกายแข็งแรง เป็นการออกกำลังกายที่ดียิ่ง
2. การเล่นช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งอื่น ๆ ดีขึ้น ช่วยให้เด็กรู้จักปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ช่วยเสริมบุคลิกลักษณะของเด็กที่ดี

3. การเล่นช่วยสร้างมิตรภาพและให้เด็กรู้จักการแก้ปัญหา รู้แพ้รู้ชนะและได้รับความพึงพอใจจากการเล่น

4. การเล่นของเด็กจัดเป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง เด็กได้พัฒนาลักษณะต่างๆ จากการเล่น ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง และทำให้เด็กทราบว่าตนเองชอบอะไร มีความสามารถทางไหน

5. การเล่นเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของเด็ก เพราะเด็กได้ระบายอารมณ์และความต้องการต่าง ๆ

6. การเล่นเป็นการฝึกฝนมารยาท รู้จักการกระทำที่ถูกจากการเล่น

นอกจากนี้การเล่นยังเป็นการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของเด็ก เลอร์เนอร์ (Lerner, 1981, p.217) กล่าวว่า เด็กต้องการการเล่นมาก และการเล่นยังทำหน้าที่และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กและได้กล่าวถึงบทบาทการเล่นในการเจริญเติบโตของเด็กว่า กิจกรรมการเล่นโดยธรรมชาติของเด็ก มีส่วนอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านความรู้ ภาษา การเคลื่อนไหวและทักษะทางสังคม จะเห็นได้ว่า “การเล่น” กับ “เด็ก” มีความสัมพันธ์กันอย่างมาก หากจะกล่าวถึงความสำคัญของการเล่นที่มีต่อเด็กแล้ว จะพบว่าการเล่นมีบทบาทสำคัญดังต่อไปนี้ (อรรณพ บรรจงศิลป์, 2524, หน้า 165-169)

1. การเล่นเป็นความสุขของเด็ก
2. การเล่นเป็นการตอบสนองความต้องการของเด็ก ในด้านความอยากรู้อยากเห็นความต้องการทางกาย ทางจิตใจ และช่วยทดแทนความต้องการหรือความอยากเป็นของเด็ก
3. การเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยให้การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง การเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการเรียนรู้หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลต่อสังคม
4. การเล่นเป็นการทำงานของเด็ก เด็กจะเล่นเลียนแบบการทำงานของผู้ใหญ่ ถ้าผู้ใหญ่จัดการเล่นให้ถูกทางจะเป็นการแบ่งเบาภาระและเป็นการฝึกเด็กให้รักการทำงาน
5. การเล่นเป็นการเตรียมชีวิตเด็ก การเล่นเป็นการช่วยเสริมสร้างการรู้จักพึ่งตนเองของเด็ก การเล่นจะฝึกให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิต
6. การเล่นเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ
 - ทางด้านร่างกาย ส่งเสริมสุขภาพเด็ก ได้เคลื่อนไหว ได้ใช้พลังงานส่วนเกินไปในการเล่น ช่วยให้สุขภาพสมบูรณ์

- ทางด้านอารมณ์และจิตใจการเล่นช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจที่มั่นคง

- ทางด้านสังคม การเล่นเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เด็กมีโอกาสฝึกการเข้าสังคม เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

- ทางด้านสติปัญญา ขณะเล่นเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทุกด้าน เด็กจะรวบรวมสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกัน ทำให้เกิดเป็นความคิดและนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเล่นจะช่วยให้เด็กมีความคิดริเริ่ม และส่งเสริมให้เกิดจินตนาการอันเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าทางระดับสติปัญญาของเด็ก

การเล่นนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับเด็กมาก ทั้งนี้เพราะการเล่นเป็นวิธีการที่เด็กจะตอบสนองต่อความสนใจใคร่รู้ของตนเอง และสร้างประสบการณ์ในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้กับตนเอง ในขณะที่เด็กกำลังเล่นนั้นก็แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นความสามารถส่วนรวมที่มีอยู่ในตัวออกมา เช่น ความสามารถในการใช้ร่างกาย ภาษา การแสดงออกทางอารมณ์ และความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่ผู้ใหญ่บางคนคิดว่า การเล่นของเด็กเป็นสิ่งที่เด็กทำไปเพราะไม่รู้จะทำอะไร ซึ่งแท้ที่จริงแล้วการเล่นก็คือ การทำงานในชีวิตเด็ก และเป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนจะต้องทำ (เลขา ปิยะอัจฉริยะ, 2524, หน้า 18)

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่สำคัญ ๆ เช่น เพียเจต์ (Piaget อ้างใน นิรมล ชยุตสาหกิจ, 2524, หน้า 7) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเล่นของเด็กว่าการเล่นเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทางด้านสติปัญญาให้แก่เด็ก และการเล่นจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญา ตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยเด็กตอนปลาย

ซัททัน - สมิทท์ (Sutton - Smith อ้างใน เลขา ปิยะอัจฉริยะ, 2524, หน้า 18) มีความเห็นว่า พฤติกรรมการเล่นของเด็กนั้นเป็นพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนและมีความต่อเนื่องของการใช้ทักษะทางกายและทางความคิด ซึ่งจะเปลี่ยนไปตามพัฒนาการของเด็ก การเล่นจึงเป็นเครื่องชี้วัดภาวะทางร่างกาย สมอง บุคลิกภาพ และสังคมของเด็กได้

สคาร์ฟ (Scarfe อ้างใน ศรัณย์ ดำริสุข, 2525, หน้า 139) ให้แนวความคิดว่า การเล่นของเด็ก คือ วิธีการค้นพบโลกใหม่ เป็นการทดลองให้เด็กสร้างความสัมพันธ์ของตนเองกับโลกโดยรอบ การเล่นทำให้เด็กเรียนรู้วิธีเรียน ช่วยให้เด็กปรับตัวกับโลก กับชีวิตการทำงานและฝึกทักษะที่จำเป็นของชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นทำให้เด็กมีความมั่นใจและค้นพบตัวเองที่ละน้อย

ศรัณย์ ดำริสุข (2529, หน้า 139) ได้กล่าวถึงประโยชน์ในการเล่นของเด็กไว้หลายประการ คือ

1. การเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการ การเล่นของเด็กช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางกาย ในด้านการฝึกฝน การใช้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ให้เจริญเติบโต ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ในแง่ทำให้เด็กรู้สึกสบาย ไร้แรงจูงใจ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม คือทำให้เด็กรู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันของซึ่งกันและกัน รู้จักการให้และการรับ รู้จักร่วมมือกัน การสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อนฝูง นอกจากนี้การเล่นของเด็กยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา คือ การใช้ภาษาได้ดีขึ้น ฝึกการแก้ปัญหาและการส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นต้น

2. การเล่นของเด็ก คือ วิธีการทางการศึกษา เพราะการเล่นของเด็กจัดว่าเป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง เช่น เด็กที่เล่นตุ๊กตาก็เรียนรู้รูปร่าง ลักษณะ และส่วนประกอบของตุ๊กตาลดจนสีและสิ่งที่ใช้ในการประดิษฐ์ตุ๊กตา เมื่อเด็กเจริญขึ้นก็จะสามารถเรียนรู้จากการเล่นมากยิ่งขึ้น นั่นคือ การเล่นส่งเสริมให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง

3. การเล่นของเด็กคือ การแสดงออกเพื่อสนองตอบความต้องการ การเล่นเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของเด็ก เพราะเด็กจะได้รับอารมณ์และความต้องการต่าง ๆ อันเป็นการผ่อนคลายไม่ให้เกิดความตึงเครียด เมื่อเด็กมีความต้องการ เช่น เด็กต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่ไม่ได้รับการตอบสนอง เด็กมักจะสมมติว่าได้รับโดยการเล่น เป็นการจูนใจสิ่งที่เด็กขาดหายไป ดังนั้นการเล่นจึงเป็นสิ่งที่ผ่อนคลายความตึงเครียดในชีวิตประจำวันของเด็ก เป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กรู้จักวางแผน ทำสิ่งต่าง ๆ และช่วยให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองอีกด้วย

4. การเล่นของเด็กคือ การฝึกฝนมารยาทที่ดีของเด็ก ซึ่งเป็นประโยชน์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการเล่น ทำให้เด็กรู้จักผิดถูก รู้จักการแพ้ชนะ เข้าใจความหมายของความยุติธรรมและความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ การเล่นบางประเภทฝึกให้เด็กเป็นคนอดทน เสียสละ และสร้างความเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น ๆ

ดังนั้นการเล่นจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ การค้นคว้า การสำรวจ การทดลอง สิ่งต่าง ๆ เพื่อสร้างประสบการณ์ให้กับตนเอง และเพื่อช่วยในการพัฒนาการเจริญเติบโตทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เมื่อเป็นที่ยอมรับกันว่าการเล่นมีความสำคัญต่อเด็ก และช่วยให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อเด็กมากขึ้น เอช. คัลเวลล์ คูก (H. Caldwell Cook อ้างใน วณิช บรรจง, 2516, หน้า 141-142) ซึ่งเป็นนักการศึกษาได้คิดวิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น (Play way method) ขึ้น โดยให้เด็กได้เล่นควบคู่ไปกับการเรียนด้วย ผู้ศึกษามีความคิดในแนวเดียวกันว่า การเอาธรรมชาติการเล่นของเด็กมาใช้อย่างหนึ่งของเด็กมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียน โดยทำให้การเล่นของเด็กกลายเป็นการเรียนขึ้นมา จะทำให้เด็กเรียน

ด้วยความสนุกสนาน มีความต้องการที่จะเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน การบังคับให้เด็กเรียนนั้นย่อมทำให้การเรียนไร้ผล เพราะเด็กไม่สนใจที่จะเรียน วิธีการสอนแบบนี้มิได้มุ่งหมายให้เด็กเล่นในสิ่งที่ไม่มีความรู้ค่าในทางการศึกษา แต่เพียงเลี้ยงให้เด็กได้เล่นภายใต้การควบคุมของครูตามแนวการศึกษา การที่เด็กได้เล่นร่วมกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ย่อมเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษา

การสอนแบบเรียนปนเล่นนั้นต้องการให้เด็กได้รับทั้งความรู้ ความเจริญในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ มีวินัยด้วยตนเอง ในขณะที่เล่นเด็กจะได้รับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไปโดยไม่รู้ตัว และเด็กจะไม่รู้สึกเครียดต่อการเรียน แต่กลับจะเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพราะเด็กคิดว่าเขากำลังเล่น แต่เรารู้ว่าเขา กำลังเรียน การสอนแบบนี้จึงนิยมใช้สอนเด็กในระดับชั้นอนุบาล และระดับชั้นประถมศึกษา

สุวัฒน์ พุทธิเมธา (2523, หน้า 187-189) ได้กล่าวถึงประโยชน์ ประเภทและขั้นตอน วิธีการ ของการสอนแบบเรียนปนเล่น ไว้ดังนี้ คือ

ประโยชน์ของการสอนแบบเรียนปนเล่น

1. ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย
2. เป็นการเรียนที่สามารถส่งเสริมความเจริญงอกงามของผู้เรียนได้ทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
3. เป็นวิธีสอนที่สามารถพัฒนาส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กได้เป็นอย่างดี
4. เป็นวิธีสอนที่สามารถพัฒนาส่งเสริมความเข้าใจ สังคม การอยู่ร่วมกันและการร่วมมือช่วยเหลือกันในสังคมได้เป็นอย่างดี
5. เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนลดความเครียดทางอารมณ์ได้มาก อันจะเป็นทางให้การเจริญงอกงามดีขึ้น
6. เป็นวิธีสอนที่ทำให้ครูสามารถทำความเข้าใจเด็ก พฤติกรรมของเด็กได้ดียิ่งขึ้นทำให้ครูสามารถช่วยเหลือเด็ก และปรับปรุงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กได้ดีขึ้น

ประเภทของการเรียนปนเล่น

1. การเรียนปนเล่นที่ไม่มีจุดหมายชัดเจน ได้แก่ การเรียนปนเล่นของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การเล่นของเล่นต่าง ๆ การต่อแท่งไม้ การเล่นกะบะทราย การเล่นสมมุติต่าง ๆ เป็นต้น

การเล่นต่าง ๆ เหล่านี้ เด็กได้เรียนรู้ ได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทางภาษา และความคิด มีความสนุกสนานพอใจไปด้วย

2. การเรียนปนเล่นที่มีจุดหมายชัดเจนขึ้น ได้แก่ การเรียนปนเล่นของเด็กในชั้นประถมศึกษา ที่ครูจัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อเป็นการฝึกทักษะ ให้เด็กแสดงออกซึ่งความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติ

ขั้นตอนและวิธีการของการเรียนปนเล่น

1. จัดสิ่งแวดล้อมและสภาพการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กที่จะเกิดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นสภาพการในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนก็ตาม

2. จัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมให้เด็กได้เล่นอย่างเสรี ครูคอยดูแล และป้องกันมิให้เกิดอันตรายร้ายแรงขึ้น บางครั้งครูอาจเล่นร่วมกับเด็กด้วย

3. ครูคอยสังเกตดูแลให้การเล่นของเด็กเป็นผลทางการศึกษา ครูคอยแสดงความสนใจ ชักถาม เพื่อรู้จักเด็ก เข้าใจเด็ก ให้เด็กรู้จักสังเกตพิจารณา ทำให้การเรียนรู้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

4. ในการสอนแบบเรียนปนเล่น ที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน ครูควรจัดขั้นตอนการเล่น อุปกรณ์การเล่น ทำความเข้าใจวิธี และกระบวนการในการเล่นร่วมกับผู้เรียนก่อน เพื่อให้เด็กเล่นไปตามขั้นตอนและจุดมุ่งหมายที่กำหนด

5. ชักถามเด็กในระยะเวลาที่เหมาะสม หรือในสิ่งที่เด็กทำไม่ถูกต้อง เพื่อให้เด็กคิดและปรับปรุงการเล่นของตนไปสู่จุดมุ่งหมาย

6. ถ้าสมควรครูอาจชักถามอภิปราย เพื่อให้เด็กคิดสรุปสิ่งที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้

7. คอยสังเกตปรับปรุงพฤติกรรมในการแสดงออกของเด็กให้เหมาะสมกับวัยและการยอมรับของสังคม

8. ให้เด็กช่วยกันจัดเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย ทำความสะอาดสถานที่และบริเวณให้เรียบร้อย ตามควรแก่วัยและความสามารถของเด็ก

จากเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบเรียนปนเล่นนั้นสามารถทำให้เด็กได้รับความรู้ เจตคติ ทักษะ ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางด้านต่าง ๆ เด็กจะได้รับสิ่งเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว เด็กจะสนุกสนานได้พักผ่อนไปในตัว ไม่เบื่อหน่ายที่จะเรียน เพราะตรงกับความสนใจ ความต้องการ การสอนแบบนี้ทำให้เกิดผลดีได้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเรียนปนเล่นในวิชาภาษาอังกฤษ เพราะจะช่วยลดความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียนได้ โดยใช้วิธีการเล่นต่าง ๆ ในการฝึกภาษา การฟัง-พูด ซึ่งจะช่วยให้ผ่อนคลายความตึงเครียด ความวิตก

กังวลและความเบื่อหน่ายในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ ซึ่งผู้เรียนจะได้รับการเรียนแบบเรียนปนเล่นโดยไม่รู้สึกว่าการเรียนอยู่ทำให้การเรียนเป็นเรื่องสนุกสนานและเกิดผลดี สำหรับเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษเป็นครั้งแรกอันส่งผลต่อการเรียนในระดับอื่นต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการใช้การเรียนปนเล่นโดยใช้เกมในการจัดการเรียนการสอนโดยจะกล่าวถึงงานวิจัยที่ใช้เกมโดยเริ่มจากงานวิจัยต่างประเทศที่ใช้เกมในการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีผลต่อความสามารถในด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้แก่งานวิจัยของ ออดัท (ordutt, 1972) ได้ทดลองใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนอนุบาลโดยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยว่า เกมจะส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ วุฒิภาวะ พฤติกรรมและสังคมเกี่ยวกับตนเองหรือไม่ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ให้นักเรียนเลือกเกมเอง กลุ่มที่ 2 ครูเลือกเกมให้ และกลุ่มที่ 3 สอนตามปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มที่เลือกเกมเองมีความสามารถในการเรียนรู้ดีกว่าทุกกลุ่มและกลุ่มที่ครูเลือกเกมให้มีความสามารถในการเรียนรู้ดีกว่าที่สอนตามปกติ และผลสัมฤทธิ์ในด้านการจำคำศัพท์ได้แก่งานวิจัยของดิกเคอร์สัน (Dickerson, 1976) ที่ทดสอบการจำคำศัพท์ของนักเรียนโดยใช้เกมการเคลื่อนไหว เกมเฉื่อย และการสอนตามปกติ เปรียบเทียบกันโดยให้นักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ศึกษาคำศัพท์ใหม่วันละ 2 คำ ทุกกลุ่มมีการทดสอบก่อนเรียน ทดสอบระหว่างเรียน และทดสอบหลังเรียน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเกมทั้งชายและหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มที่มีการสอนตามปกติ

ส่วนในงานวิจัยในประเทศไทยมีการใช้เกมในการสะกดคำเป็นงานวิจัยของ นันทพร คชศิริพงศ์ (2526) ที่ทดลองใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง การสะกดคำจากแบบฝึกประกอบเกมและการใช้แบบฝึกโดยไม่มีเกมประกอบการสอน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มที่ใช้เกมประกอบแบบฝึกสูงกว่านักเรียนในกลุ่มที่ใช้แบบฝึกโดยไม่มีเกมประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะการฟังพูดได้แก่งานวิจัยของ ปรียานุช ชีววิทยานันท์ (2536) ทดลองโดยใช้เกมการแข่งขันเป็นทีม สำหรับใช้สอนเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยเน้นทักษะการฟังและการพูด พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำหลังการเรียนโดยใช้เกมการแข่งขันเป็นทีมสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ บังอร ร้อยกรอง (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เกมเสริมการฝึกทักษะ ฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ของกลุ่มที่ใช้เกมเสริมการฝึกทักษะฟัง-พูด ภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้เกมเสริมการฝึกทักษะ ฟัง - พูด ภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้เกมในการจัดกิจกรรมทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ว่าจะเป็นความสามารถทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ การจำคำศัพท์ การสะกดคำ และทางด้านทักษะการฟังพูดสูงขึ้นซึ่งเป็นผลสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีเรียนปนเล่นโดยมีเกมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรม นอกจากผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้เกมแล้วยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียน โดยเริ่มจากงานวิจัยในต่างประเทศได้แก่งานวิจัยของ แมดสัน และมิเชล (Madson and Michel, 1975) ซึ่งได้ทดลองใช้ดนตรีประกอบการสอนภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ดนตรีประกอบการสอนมีผลการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับเพลงได้แก่งานวิจัยของ รองเนื่อง สุขสมิตติ (2537) ได้ทำการทดลองโดยใช้เพลงเสริมบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่สอนโดยใช้เพลงเสริมสูงกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากการใช้เกมและเพลงประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว บทบาทสมมติก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่จัดได้ว่าเป็นวิธีการจัดกิจกรรมของการสอนแบบเรียนปนเล่น ผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้บทบาทสมมติประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้แก่ กุลชาติ โยสีดา (2529) ที่ได้ทำการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด และความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยวิธีสอนบทบาทสมมติและที่เรียนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มควบคุม

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเรียนปนเล่น ได้แก่ การทดลองใช้เกม เพลง หรือบทบาทสมมติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเริ่มจากงานวิจัยโดยใช้เกมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจากงานวิจัยในต่างประเทศได้แก่งานวิจัยของแอนเดอร์สัน (Anderson อังโน อุซณีญี วรณจิยิ, 2536) ได้ศึกษาผลการเรียนคำศัพท์โดยใช้เกมและไม่ใช้เกม ปรากฏว่า เกมช่วยให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนคำศัพท์และในงานวิจัยโดยใช้เกมในประเทศไทยได้แก่งานวิจัยของ สิริลักษณ์ เฟื่องกาญจน์ (2531) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการรู้ความหมายคำศัพท์ และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยมีเกมประกอบ พบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษา

อังกฤษของนักเรียนโดยมีเกมประกอบการสอนคำศัพท์มีคะแนนจากการวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ วัดผลหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยไม่มีเกมประกอบ ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เพลงในการจัดการเรียนการสอนได้แก่ งานวิจัยของ พันธุ์ศรี ลิทธิชัย (2530) ศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิชาเอกอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบกับวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่า มีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของ ดวงเดือน แสงชัย (2530) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เพลงเป็นกิจกรรมเสริมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการที่ครูใช้เพลงเป็นกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนโดยนักเรียน 96.72% เห็นด้วยว่าควรจะมีกิจกรรมร้องเพลงในชั่วโมงภาษาอังกฤษ และงานวิจัยของ รองเนื่อง สุขสมิติ (2537) ได้ทำการวิจัยโดยใช้เพลงเสริมบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษพบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่สอนโดยใช้เพลงเสริมดีกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

นอกจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่นเกมการร้องเพลงและบทบาทสมมติยังมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่นของเด็กที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการบางด้านของเด็กโดยเริ่มจากงานวิจัยในด้านต่างประเทศได้แก่ งานวิจัยของ ฮาร์ทชอน และ บรันท์ลีย์ (Hartshorn and Brantley อ้างใน จีร์ลักซ์ จีร์วิบูลย์, 2535) ซึ่งสรุปได้ว่าความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับลำดับขั้นพัฒนาการทางการเล่นส่วน Lovinger (อ้างใน จีร์ลักซ์ จีร์วิบูลย์, 2535) พบว่าปริมาณและความซับซ้อนของภาษาที่เด็กใช้มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับลำดับขั้นพัฒนาการทางการเล่นของเด็กนอกจากนั้น ซอลท์ส และ จอห์นสัน (Saltz and Johnson อ้างใน จีร์ลักซ์ จีร์วิบูลย์, 2535) พบว่าคะแนนเชาว์ปัญญาความจำเกี่ยวกับลำดับขั้นของเรื่องราวและทักษะในการเล่าเรื่องมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับลำดับขั้นพัฒนาการทางการเล่นของเด็ก

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนแบบเรียนปนเล่นในระดับประถมศึกษาในประเทศไทยได้แก่ งานวิจัยของวิภาวรรณ สกุลช่างเสนาะ (2533 หน้า 96) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนคณิตศาสตร์โดยการสอนแบบเรียนปนเล่นกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ โดยการสอนแบบเรียนปนเล่นกับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเรียนปนเล่นโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น เกม เพลง และบทบาทสมมติประกอบการ

สอน ผลที่ได้รับคือ ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ลดความเบื่อหน่าย ความวิตกกังวลต่อการเรียนภาษาอังกฤษอันจะส่งผลต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเรียนปนเล่น